

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування Кропивницького
апеляційного суду
20.11.2024

Київ, 2024

I. ВСТУП

У рамках реалізації зобов'язань та виконання Україною функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 20.11.2024 в межах компетенції здійснено відвідування Кропивницького апеляційного суду (далі – суд, Апеляційний суд) групою НПМ у складі:

Тищенко Руслан Станіславович, головний спеціаліст відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Куцопатрій Дмитро Сергійович, головний спеціаліст відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Куценко Володимир Вікторович, представник громадської організації;

Куценко Тетяна Вікторівна, представник громадської організації.

Керівництво суду:

Драний Валерій Вікторович, голова суду;

Карпенко Олександр Леонтійович, заступник голови суду;

Сукманюк Юлія Сергіївна, керівник апарату;

Льон Олександр Ігорович, заступник керівника апарату.

Апеляційний суд розміщено у двоповерховій будівлі за адресою: м. Кропивницький, просп. Європейський, 2 (фото 1, 2).

У ході відвідування представникам групи НПМ надано можливість безперешкодного доступу до усіх приміщень будівлі суду.

У приміщенні суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правничої допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів тощо (фото 3).

Пропускний режим та охорону суду здійснюють працівники Служби судової охорони. На пункті пропуску наявна медична аптечка для надання домедичної допомоги.

Випадки заподіяння (застосування) тілесних ушкоджень, порушень права на захист від катування, нелюдського поводження чи та такого, що принижує гідність, видів поводження і покарання, протягом 2023 - 2024 років – відсутні.

У будівлі суду розміщено 6 залів судових засідань, 3 з яких призначені для розгляду кримінальних справ. У всіх залах для розгляду кримінальних справ розміщені кабінети для обвинувачених (підсудних) та засуджених із захисного скла та обладнано систему відеоконференцз'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції (фото 4, 5).

У суді облаштовано конвойне приміщення та 6 камер для тримання обвинувачених (підсудних) та засуджених, наявне відеоспостереження за маршрутом конвоювання до залів судових засідань, сигнально-переговорний пристрій із залами та тривожні кнопки за маршрутом конвоювання. Під час відвідування в камерах приміщення суду, утримуваних осіб не перебувало (фото 6, 7).

У приміщенні для розміщення особового складу варті забезпечено постійний доступ утримуваних осіб до чистої питної води у відповідності до вимог національного законодавства (фото 8).

У приміщенні, де розміщені камери для тримання обвинувачених (підсудних) та засуджених, передбачено спеціальний санвузол для утримуваних осіб (фото 9).

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування суду групою НПМ здійснено 04.10.2022 за результатами якого представниками групи НПМ вказувалося на наявність порушень прав утримуваних осіб:

на захист від катування та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання;

на рівний доступ до правосуддя;

права на життя.

Слід зазначити, що надані групою НПМ за результатами попереднього відвідування рекомендації у повному обсязі не виконано, попередньо зазначені недоліки усунуті частково.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України)

1. Під час відвідування суду групою НПМ виявлено, що у порушення вимог пунктів 5.3, 6.1.2 та 6.3 ДБН 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність будівель та споруд), приміщення суду не обладнано зовнішніми та внутрішніми пандусами, у зв'язку з чим маломобільні групи населення без сторонньої допомоги не можуть потрапити до залів судових засідань.

2. Крім того, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність будівель та споруд, санітарний вузол у будівлі суду не пристосований для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у ньому поручнів та можливості людині на візку потрапити до санітарної кімнати.

Порушення права на захист від катування та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання (стаття 5 Загальної декларації прав людини, стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції

України)

3. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010), де визначено, що кількість камер для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених слід передбачати, виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

Беручи до уваги вищевикладене, в будівлі суду, де розташовано три зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано дев'ять камер для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених. Натомість, у будівлі суду розміщено шість камер для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених, що порушує вимоги роздільного тримання (розміщення) чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізолюваного тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою.

4. У порушення вимог пункту 6.5.3 ДБН В.2.2-26:2010 не передбачено умов для забезпечення харчування конвойованих підсудних (засуджених), зокрема в конвойному приміщенні не передбачено шафи для зберігання посуду та наборів харчування підсудних (засуджених).

5. Пунктом 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 встановлено, що площа камер для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених повинна бути не менше ніж 4,0 м².

Так, у камерному приміщенні № 3 для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених фактична площа на одну утримувану особу складає лише 2,8 м², що значно менше мінімально допустимої площі (фото 10).

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України)

6. Під час відвідування суду встановлено порушення вимог пункту 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68, якою передбачено, що маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залу судових засідань має бути цілком ізолюваний, конвоювання має здійснюватися закритими для сторонніх осіб коридорами і сходами або окремим ліфтом (при наявності).

Однак, в будівлі суду відсутній ізолюваний маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камер до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим утримувані особи конвоюються відкритими для сторонніх осіб коридорами, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку.

7. Під час відвідування суду групою НППМ виявлено, що укриття для

захисту адміністрації суду, обвинувачених (підсудних), засуджених в особливий період відсутнє, що є порушенням Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579.

Таким чином, утримувані особи під час перебування в будівлі суду піддаються щоденному ризику для життя та здоров'я, залишаючись незахищеними, відповідно, у камерних приміщеннях під час повітряної тривоги, обумовленої актами військової агресії проти України.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Кіровоградській області:

Вжити дієвих заходів щодо запобігання та недопущення у подальшому порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

Кропивницькому апеляційному суду:

1. Забезпечити належні умови доступу до приміщень будівлі суду для маломобільних груп населення.

2. Забезпечити наявність належної кількості камер для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених, виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

3. Забезпечити дотримання встановлених норм площі у камерних приміщеннях з розрахунку на одну утримувану особу згідно вимог чинного законодавства.

4. Вжити дієвих заходів щодо забезпечення відповідної ізольованості маршруту конвоювання утримуваних осіб від камер до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ.

5. У конвойному приміщенні забезпечити наявність шафи для зберігання посуду та наборів харчування підсудних (засуджених).

6. Вжити заходів щодо облаштування у відповідності до вимог чинного законодавства укриття в будівлі суду.

До звіту додаються наступні документи та матеріали:

Фотознімки отримані за результатами відвідування апеляційного суду.

**Керівник групи НПМ,
головний спеціаліст відділу інспектування
об'єктів контролю в правоохоронних,
судових органах та військових формувань
Департаменту з питань реалізації національного
превентивного механізму Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Руслан ТИЩЕНКО

Додатки до звіту
Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Φοτο 7

Φοτο 8

Фото 9

Фото 10

